

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

► **B**

TARYBOS DIREKTYVA 2009/71/EURATOMAS

2009 m. birželio 25 d.

kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema

(OL L 172, 2009 7 2, p. 18)

iš dalies keičiama:

Oficialusis leidinys

► **M1**

2014 m. liepos 8 d. Tarybos direktyva 2014/87/Euratomas

Nr.	puslapis	data
L 219	42	2014 7 25

TARYBOS DIREKTYVA 2009/71/EURATOMAS

2009 m. birželio 25 d.

kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 31 ir 32 straipsnius,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą, parengtą atsižvelgiant į Mokslo ir technikos komiteto paskirtų valstybių narių ekspertų mokslininkų grupės pateiktą nuomonę ir pasikonsultavus su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Sutarties 2 straipsnio b punkte numatyta, kad turi būti nustatyti suvienodinti saugos standartai, kad būtų apsaugota darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikata.
- (2) Sutarties 30 straipsnyje numatyta, kad Bendrijoje turi būti nustatyti pagrindiniai darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamos grėsmės standartai.
- (3) 1996 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyvoje 96/29/Euratomas, nustatančioje pagrindinius darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės saugos standartus ⁽³⁾, nustatyti pagrindiniai saugos standartai. Tos direktyvos nuostatos papildytos konkretesniais teisės aktais.
- (4) Europos Bendrijų Teisingumo Teismas (toliau - Teisingumo Teismas) savo praktikoje ⁽⁴⁾ pripažino, kad Bendrija ir valstybės narės turi bendrą kompetenciją Branduolinės saugos konvencijos ⁽⁵⁾ reguliuojamose srityse.
- (5) Teisingumo Teismas savo praktikoje pripažino, kad Sutarties 3 skyriaus nuostatos, susijusios su sveikatos ir saugos klausimais, sudaro nuoseklią visumą ir jomis Komisijai suteikiami tam tikri esminiai įgaliojimai siekiant apsaugoti visuomenę ir aplinką nuo branduolinės taršos keliamos rizikos.
- (6) Teisingumo Teismas savo praktikoje pripažino, kad tai, jog Sutarties 2 straipsnio b punkte nurodytos užduotys Bendrijai – nustatyti suvienodintus saugos standartus siekiant apsaugoti visuomenės ir darbuotojų sveikatą, – nereiškia, kad apibrėžus tokius standartus valstybės narės negali numatyti griežtesnių apsaugos priemonių.

⁽¹⁾ 2009 m. birželio 10 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽²⁾ 2009 m. balandžio 22 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁽³⁾ OL L 159, 1996 6 29, p. 1.

⁽⁴⁾ C-187/87 (1988, Rink. p. 5013), C-376/90 (1992, Rink. I-6153) ir C-29/99 (2002, Rink. I-11221).

⁽⁵⁾ OL L 318, 1999 12 11, p. 21.

▼B

- (7) 1987 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendime 87/600/Euratomas dėl Bendrijoje nustatomos skubaus pasikeitimo informacija radiacinės avarijos atveju tvarkos ⁽¹⁾ nustatyta pranešimų ir informacijos teikimo sistema, kuria valstybės narės privalo naudotis, kad apsaugotų plačiąją visuomenę įvykus radiacinei avarijai. 1989 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvoje 89/618/Euratomas dėl plačiosios visuomenės informavimo apie sveikatos apsaugai taikytinas priemones ir atliktinus veiksmus radiacinės avarijos atveju ⁽²⁾ valstybės narės įpareigos informuoti plačiąją visuomenę apie įvykusią radiacinę avariją.
- (8) Valstybių narių nacionalinė atsakomybė už branduolinių įrenginių branduolinę saugą yra pagrindinis principas, kuriuo remiantis tarptautiniu lygiu pasiektas ir Branduolinės saugos konvencijoje įtvirtintas reguliavimas branduolinės saugos srityje. Minėtas nacionalinės atsakomybės principas ir principas, pagal kurį pagrindinė atsakomybė už branduolinio įrenginio branduolinę saugą tenka nacionalinės kompetentingos reguliavimo institucijos kontroliuojamam licencijos turėtojui, turėtų būti sustiprintas šia direktyva; ja taip pat turėtų būti sustiprintas kompetentingų reguliavimo institucijų vaidmuo ir nepriklausomumas.
- (9) Kiekviena valstybė narė, laikydamosi atitinkamos nacionalinės politikos, gali priimti sprendimus dėl vartojamų energijos rūšių derinio.
- (10) Pagal šią direktyvą rengiant atitinkamą nacionalinę sistemą bus atsižvelgta į nacionalines aplinkybes.
- (11) Valstybės narės jau yra įgyvendinusios priemones, kurias taikant įmanoma užtikrinti aukštą branduolinės saugos lygį Bendrijoje.
- (12) Nors ši direktyva pirmiausia susijusi su branduolinių įrenginių branduoline sauga, taip pat svarbu užtikrinti saugų panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, įskaitant saugojimo ir laidojimo įrenginius.
- (13) Atitinkamais atvejais valstybės narės turėtų įvertinti atitinkamus Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) nustatytus pagrindinius saugos principus ⁽³⁾, kurie turėtų sudaryti praktikos sistemą, į kurią valstybės narės turėtų atsižvelgti įgyvendindamos šią direktyvą.
- (14) Naudinga remtis procesu, kurio metu valstybių narių, kurių teritorijose eksploatuojamos atominės elektrinės, nacionalinės saugos institucijos, bendradarbiaudamos Vakarų Europos branduolinės energetikos reguliavimo institucijų asociacijoje (WENRA), branduoliniams reaktoriams nustatė daug saugos rekomendacinių lygių.

⁽¹⁾ OL L 371, 1987 12 30, p. 76.

⁽²⁾ OL L 357, 1989 12 7, p. 31.

⁽³⁾ TATENA saugos pagrindai: pagrindiniai saugos principai, TATENA saugos standartų serija Nr. SF-1 (2006 m.).

▼B

- (15) Atsižvelgiant į 2007 m. gegužės 8 d. Tarybos išvadose dėl branduolinės saugos ir panaudoto branduolinio kuro bei radioaktyviųjų atliekų saugaus tvarkymo išdėstyta jos raginimą ES lygiu įsteigti aukšto lygio darbo grupę, 2007 m. liepos 17 d. Komisijos sprendimu 2007/530/Euratomas dėl Europos branduolinės saugos ir atliekų tvarkymo aukšto lygio grupės sudarymo⁽¹⁾ buvo įsteigta Europos branduolinės saugos reguliavimo institucijų grupė (ENSREG), kurios užduotis yra padėti siekti Bendrijos tikslų branduolinės saugos srityje.
- (16) Naudinga nustatyti suvienodintą valstybių narių Komisijai teikiamų šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitų struktūrą. Atsižvelgiant į plačią ENSREG narių patirtį, ji galėtų vertingai prisidėti šioje srityje, tokiu būdu sudarant palankesnes sąlygas nacionalinių reguliavimo institucijų konsultavimuisi ir bendradarbiavimui.
- (17) 2008 m. spalio 15 d. ENSREG 5-ajame posėdyje patvirtino dešimt principų, kuriais turi būti vadovaujama rengiant direktyvą dėl branduolinės saugos, kaip pažymėta minėtos grupės 2008 m. lapkričio 20 d. posėdžio protokole.
- (18) Branduolinių technologijų pažanga, eksploatavimo patirtis ir branduolinės saugos moksliniai tyrimai bei reguliavimo sistemos tobulinimas galėtų dar labiau pagerinti branduolinę saugą. Laikydamosi išipareigojimo išlaikyti ir gerinti branduolinę saugą valstybės narės turėtų atsižvelgti į tuos veiksnius plėsdamos savo branduolinės energetikos programas arba nuspręsdamos pradėti naudoti branduolinę energiją pirmą kartą.
- (19) Aukštos saugos kultūros įdiegimas branduoliniame įrenginyje yra vienas iš pagrindinių saugos valdymo principų, būtinų siekiant užtikrinti jo saugų eksploatavimą.
- (20) Kompetencija ir žinios branduolinės saugos srityje turėtų būti išlaikoma ir toliau plėtojama pasitelkiant, *inter alia*, mokymosi iš ankstesnės eksploatavimo patirties procesą ir, kur tinkama, panaudojant metodikų bei mokslo pažangą.
- (21) Anksčiau valstybės narės atliko savo veiklos įvertinimus, šią veiklą glaudžiai derindamos su tarptautiniais ekspertiniais įvertinimais, padedant TATENA tarptautinės reguliavimo peržiūros grupės arba integruotos reguliavimo peržiūros tarnybos misijoms. Valstybės narės šiuos savo veiklos įvertinimus atliko ir šias

⁽¹⁾ OL L 195, 2007 7 27, p. 44.

▼B

misijas kvietėsi savanoriškai, laikydamosi atvirumo ir skaidrumo principų. Savo veiklos įvertinimais ir kartu su jais pateikiamais teisėkūros, reguliavimo ir organizacinės infrastruktūros tarptautiniais ekspertiniais įvertinimais turėtų būti siekiama stiprinti ir tobulinti valstybių narių nacionalinę sistemą, pripažįstant jų kompetenciją jų teritorijoje esančių branduolinių įrenginių branduolinės saugos užtikrinimo srityje. Savo veiklos įvertinimai, po to atliekant tarptautinius ekspertinius įvertinimus, nėra nei patikrinimas, nei auditas – tai yra abipusio mokymosi mechanizmas, kuriuo pripažįstami skirtingi požiūriai į kompetentingų reguliavimo institucijų struktūrą ir praktiką, atsižvelgiant į reguliavimo, techninius ir politikos aspektus valstybėse narėse, kurie padeda užtikrinti tvirtą branduolinės saugos reguliavimą. Tarptautiniai ekspertiniai įvertinimai turėtų būti laikomi proga atvirai ir laikantis bendradarbiavimo principų pasikeisti profesine ir įgyta patirtimi bei pasidalyti geriausios praktikos pavyzdžiais pasitelkiant ekspertų konsultacijas, o ne kontrolę ar kritiką. Pripažįstant, kad reikia lanksčiai ir tinkamai atsižvelgti į skirtingas valstybėse narėse taikomas sistemas, valstybei narei turėtų būti leidžiama laisvai nuspręsti, kurioms jos sistemos dalims turėtų būti taikomas konkretus ekspertinis įvertinimas, kurį prašoma atlikti, siekiant nuolat gerinti branduolinę saugą.

- (22) Pagal Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros⁽¹⁾ 34 punktą valstybės narės raginamos dėl savo ir Bendrijos interesų parengti lenteles, kurios kuo geriau parodytų šios direktyvos ir jos perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitiktį, bei viešai jas paskelbti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 SKYRIUS

▼M1**TIKSLAI, TAIKYMO SRITIS IR APIBRĖŽTYS****▼B***1 straipsnis***Tikslai**

Šia direktyva siekiama:

- a) nustatyti Bendrijos sistemą, kuria būtų užtikrinamas ir skatinamas nuolatinis branduolinės saugos bei jos reguliavimo gerinimas;
- b) užtikrinti, kad valstybės narės nustatytų tinkamas nacionalines priemones, skirtas aukšto lygio branduolinei saugai užtikrinti siekiant apsaugoti darbuotojus ir plačiąją visuomenę nuo branduolinių įrenginių skleidžiamos jonizuojančiosios spinduliuotės keliamo pavojaus.

⁽¹⁾ OL C 321, 2003 12 31, p. 1.

▼ B*2 straipsnis***Taikymo sritis****▼ M1**

1. Ši direktyva taikoma bet kokiam civiliniam branduoliniam įrenginiui, kuriam reikia licencijos.

▼ B

2. Ši direktyva netrukdo valstybėms narėms, laikantis Bendrijos teisės, nustatyti griežtesnių saugos priemonių šios direktyvos reguliavimo srityje.

▼ M1

3. Ši direktyva papildo Sutarties 30 straipsnyje nurodytus pagrindinius standartus dėl branduolinių įrenginių branduolinės saugos ir nedaro poveikio darbuotojų ir plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės keliamų pavojų srityje galiojantiems Bendrijos teisės aktams, visų pirma Direktyvai 2013/59/Euratomas.

▼ B*3 straipsnis***Sąvokų apibrėžtys**

Šioje direktyvoje taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

1) branduolinis įrenginys, tai:

▼ M1

a) atominė elektrinė, sodrinimo įrenginys, branduolinio kuro gamykla, panaudoto branduolinio kuro perdurbimo įrenginys, mokslinių tyrimų reaktorius, panaudoto branduolinio kuro saugykla ir

▼ B

b) radioaktyviųjų atliekų saugykla, esanti toje pačioje aikštelėje ir tiesiogiai susijusi su a punkte išvardytais branduoliniais įrenginiais;

2) branduolinė sauga – tinkamų eksploatavimo sąlygų užtikrinimas, avarių prevencija ir jų padarinių mažinimas, užtikrinant darbuotojų ir plačiosios visuomenės apsaugą nuo branduolinių įrenginių sklaidžiamos jonizuojančiosios spinduliuotės keliamos grėsmės;

3) kompetentinga reguliavimo institucija – valstybės narės paskirta institucija arba institucijų sistema branduolinių įrenginių branduolinės saugos reguliavimo srityje, kaip nurodyta 5 straipsnyje;

4) licencija – pagal valstybės narės jurisdikciją išduotas teisinis dokumentas, kuriame numatyta atsakomybė už branduolinio įrenginio aikštelės vertinimą, projektavimą, statybą, perdavimą eksploatuoti ir eksploatavimą arba eksploatavimo nutraukimą;

▼ B

- 5) licencijos turėtojas – juridinis arba fizinis asmuo, kuriam tenka visa atsakomybė už branduolinį įrenginį kaip nurodyta licencijoje;

▼ M1

- 6) avarija – nenumatytas įvykis, kurio esami arba galimi padariniai radiacinės arba branduolinės saugos požiūriu yra reikšmingi;
- 7) incidentas – nenumatytas įvykis, kurio esami arba galimi padariniai radiacinės arba branduolinės saugos požiūriu nėra nereikšmingi;
- 8) veikimo anomalija – nuo įprasto veikimo nukrypstantis veikimo procesas, kuris yra tikėtinas bent kartą per įrenginio eksploatavimo laikotarpį, tačiau dėl kurio pagal atitinkamas projektavimo nuostatas nepadaroma reikšmingos žalos saugai svarbiems elementams ir nesukeliamos avarinės sąlygos;
- 9) projektavimo duomenų sąvadas – sąlygų ir įvykių seka, į kurią pagal nustatytus kriterijus tiesiogiai atsižvelgiama projektuojant branduolinį įrenginį, įskaitant jo modernizavimus, kad tos sąlygos ir įvykiai negalėtų įrenginio paveikti ir nebūtų viršytos leidžiamos ribos, kai saugos sistemos veikia taip, kaip numatyta;
- 10) projektinė avarija – avarinės sąlygos, į kurias atsižvelgiant branduolinis įrenginys projektuojamas pagal nustatytus projektavimo kriterijus ir kurioms susidarius žala kurui, atitinkamais atvejais, ir radioaktyviųjų medžiagų išmetimas neviršytų leidžiamų ribų;
- 11) rimtos sąlygos – sąlygos, kurios yra rimtesnės nei su projektinėmis avarijomis susijusios sąlygos; tokios sąlygos gali susidaryti dėl kelių sutrikimų, pavyzdžiui, jei visiškai neveikia visi saugos sistemos posistemiai, arba jei įvyksta visiškai netikėtinas įvykis.

▼ B

2 SKYRIUS

ĮPAREIGOJIMAI**▼ M1**

1 SKIRSNIS

Bendrieji įpareigojimai**▼ B**

4 straipsnis

Teisėkūros, reguliavimo ir organizacinė sistema**▼ M1**

1. Valstybės narės sukuria ir palaiko nacionalinę teisėkūros, reguliavimo ir organizacinę sistemą (toliau – nacionalinė sistema), reglamentuojančią branduolinių įrenginių branduolinę saugą. Nacionalinėje sistemoje visų pirma numatoma:

- a) atsakomybės paskirstymas ir atitinkamų valdžios institucijų veiksmų koordinavimas;

▼ M1

- b) nacionaliniai branduolinės saugos reikalavimai, taikomi visais branduolinių įrenginių gyvavimo ciklo etapais;
- c) branduolinių įrenginių licencijavimo ir draudimo juos eksploatuoti neturint licencijos sistema;
- d) kompetentingos reguliavimo institucijos atliekamos branduolinės saugos reguliavimo kontrolės sistema;
- e) veiksmingi ir proporcingi vykdymo užtikrinimo veiksmai, įskaitant, atitinkamais atvejais, taisomuosius veiksmus ar eksploatavimo sustabdymą ir licencijos pakeitimą ar panaikinimą.

Teisė nuspręsti, kaip b punkte nurodyti nacionaliniai branduolinės saugos reikalavimai turi būti priimami ir pagal kokius dokumentus jie turi būti taikomi, paliekama valstybių narių kompetencijai.

▼ B

- 2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinė sistema būtų palaikoma ir tobulinama atsižvelgiant, kai galima, į eksploatavimo patirtį, eksploatuojamų branduolinių įrenginių saugos analizės išvadas, technologijų vystymąsi ir mokslinių tyrimų branduolinės saugos srityje rezultatus, jei tokių yra ir jie yra svarbūs.

*5 straipsnis***Kompetentinga reguliavimo institucija**

- 1. Valstybės narės įsteigia kompetentingą reguliavimo instituciją branduolinių įrenginių branduolinės saugos srityje ir užtikrina sąlygas jai veikti.

▼ M1

- 2. Valstybės narės užtikrina kompetentingos reguliavimo institucijos faktinį nepriklausomumą nuo nederamos įtakos jai priimant reguliavimo sprendimus. Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje kompetentingai reguliavimo institucijai būtų nustatyti reikalavimai:

- a) būti funkciškai atskirta nuo visų kitų įstaigų ar organizacijų, susijusių su branduolinės energijos skatinimu ar naudojimu, ir nesiekti gauti ir nevykdyti jokios tokios įstaigos ar organizacijos nurodymų vykdant savo reguliavimo užduotis;
- b) priimti reguliavimo sprendimus, grindžiamus patikimais ir skaidriais su branduoline sauga susijusiais reikalavimais;
- c) gauti jai skirtus ir tinkamus biudžeto asignavimus, kad ji galėtų vykdyti nacionalinėje sistemoje nustatytas savo reguliavimo užduotis, ir būti atsakinga už paskirto biudžeto įgyvendinimą;
- d) įdarbinti tinkamą skaičių darbuotojų, turinčių jos pareigoms įvykdyti būtiną kvalifikaciją, patirtį ir ekspertinių žinių. Vykdydama savo reguliavimo funkcijas ji gali naudotis išorės moksliniais ir techniniais ištekliais bei ekspertinėmis žiniomis;
- e) nustatyti interesų konfliktų prevencijos ir jų sprendimo procedūras;

▼ **M1**

f) teikti su branduoline sauga susijusią informaciją be jokios kitos įstaigos ar organizacijos leidimo, jei tai nekelia pavojaus kitiems viršesniems interesams, pavyzdžiui, saugumui, pripažintiems atitinkamuose teisės aktuose ar tarptautiniuose dokumentuose.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingai reguliavimo institucijai būtų suteikti su 4 straipsnio 1 dalyje apibūdinta nacionaline sistema susijusioms jos pareigoms vykdyti būtini teisiniai įgaliojimai. Tuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje kompetentingoms reguliavimo institucijoms būtų patikėtos tokios pagrindinės reguliavimo užduotys:

- a) nustatyti nacionalinius branduolinės saugos reikalavimus, juos apibrėžti ar dalyvauti juos apibrėžiant;
- b) reikalauti, kad licencijos turėtojas laikytųsi nacionalinių branduolinės saugos reikalavimų bei atitinkamoje licencijoje nustatytų sąlygų ir įrodytų, kad jų laikosi;
- c) atliekant reguliavimo vertinimus ir patikras tikrinti, ar jų laikomasi;
- d) siūlyti ar vykdyti veiksmingus ir proporcingus vykdymo užtikrinimo veiksmus.

*6 straipsnis***Licencijos turėtojai**

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje būtų nustatyti šie reikalavimai;

- a) pirminė atsakomybė už branduolinio įrenginio branduolinę saugą turi tekti licencijos turėtojui. Ta atsakomybė negali būti perduota ir apima atsakomybę už rangovų ir subrangovų, kurių veikla gali daryti poveikį branduolinio įrenginio branduolinei saugai, veiksmus;
- b) teikdamas licencijos paraišką, pareiškėjas turi pateikti branduolinės saugos įrodymų. Jų apimtis ir išsamumas turi atitikti branduoliniam įrenginiui ir jo aikštei aktualaus pavojaus galimą dydį ir pobūdį;
- c) licencijos turėtojai turi sistemingu ir patikrinamu būdu reguliariai vertinti, tikrinti ir nuolat tobulinti, kiek tai pagrįstai praktiškai įmanoma, savo branduolinių įrenginių branduolinę saugą. Tai apima patikrinimą, ar įdiegtos avarijų prevencijos ir avarijų padarinių mažinimo priemonės, įskaitant pakopinės apsaugos nuostatų taikymo patikrinimą;
- d) licencijos turėtojai turi sukurti ir įgyvendinti valdymo sistemas, kuriose deramas prioritetas teikiamas branduolinei saugai;
- e) licencijos turėtojai turi numatyti tinkamas įrenginio aikštelėje taikomas avarinių situacijų procedūras ir priemones, įskaitant rimtų avarijų valdymo gaires ar lygiavertes priemones, kad būtų veiksmingai reaguojama į avarijas siekiant išvengti jų padarinių ar juos sumažinti. Tos procedūros ir priemonės visų pirma:
 - i) turi būti suderinamos su kitomis eksploatavimo procedūromis ir būti periodiškai bandomos, kad būtų patikrintas jų praktinis taikymas;

▼ **M1**

- ii) turi būti taikomos avarijoms ir rimtoms avarijoms, kurios galėtų įvykti visais eksploatavimo režimais ir kurios yra susijusios vienu metu su keliais blokais ar daro poveikį keliems blokams;
 - iii) turi apimti priemones išorės pagalbai gauti;
 - iv) turi būti periodiškai peržiūrimos ir reguliariai atnaujinamos, atsižvelgiant į bandymų metu ir dėl avarijų įgytą patirtį;
- f) licencijos turėtojai turi numatyti ir nuolat turėti savo įsipareigojimams dėl branduolinio įrenginio branduolinės saugos įvykdyti būtinus finansinius išteklius ir tinkamą kvalifikaciją bei kompetenciją turinčius darbuotojus. Licencijos turėtojai taip pat užtikrina, kad rangovai ir subrangovai, už kuriuos jie atsakingi ir kurių veikla gali daryti poveikį branduolinio įrenginio branduolinei saugai, turėtų jų įsipareigojimams įvykdyti būtinus tinkamą kvalifikaciją bei kompetenciją turinčius darbuotojus.

*7 straipsnis***Ekspertinės žinios ir įgūdžiai branduolinės saugos srityje**

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje visoms šalims būtų nustatytas reikalavimas parengti savo darbuotojų, vykdančių su branduolinių įrenginių branduoline sauga susijusias pareigas, švietimo ir mokymo priemones, kurių paskirtis – įgyti, puoselėti ir toliau plėtoti branduolinės saugos ir avarinės parengties branduolinio įrenginio aikštelėje ekspertines žinias ir įgūdžius.

*8 straipsnis***Skaidrumas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad darbuotojams ir plačiajai visuomenei būtų teikiama būtina informacija apie branduolinių įrenginių branduolinę saugą ir jos reguliavimą, ypač daug dėmesio skiriant vietos valdžios institucijoms, gyventojams ir suinteresuotiesiems subjektams branduolinio įrenginio kaimynystėje. Ta pareiga apima užtikrinimą, kad kompetentinga reguliavimo institucija ir licencijos turėtojai savo atsakomybės srityse vykdydami savo komunikacijos politiką teiktų:

- a) darbuotojams ir plačiajai visuomenei – informaciją apie įprastas branduolinių įrenginių eksploatavimo sąlygas ir
- b) darbuotojams ir plačiajai visuomenei, taip pat branduolinio įrenginio kaimynystėje esančių kitų valstybių narių kompetentingoms reguliavimo institucijoms – skubią informaciją incidentų ir avarijų atveju.

2. Informacija visuomenei teikiama vadovaujantis atitinkamais teisės aktais bei tarptautiniais dokumentais su sąlyga, kad tai nekeltų pavojaus kitiems atitinkamuose teisės aktuose arba tarptautiniuose dokumentuose pripažintiems viršesniems interesams, pavyzdžiui, saugumui.

▼ **M1**

3. Nedarant poveikio 5 straipsnio 2 daliai, valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga reguliavimo institucija atitinkamais atvejais pradėtų vykdyti su branduolinių įrenginių branduoline sauga susijusią bendradarbiavimo veiklą su branduolinio įrenginio kaimynystėje esančių kitų valstybių narių kompetentingomis institucijomis, *inter alia*, keisdamosi ir (arba) dalydamasi informacija.

4. Valstybės narės užtikrina, kad plačiajai visuomenei būtų suteikta tinkama galimybė pagal atitinkamus teisės aktus ir tarptautinius dokumentus veiksmingai dalyvauti su branduolinių įrenginių licencijų išdavimu susijusiame sprendimų priėmimo procese.

2 SKIRSNIS

Specialieji įpareigojimai*8a straipsnis***Branduolinių įrenginių branduolinės saugos užtikrinimo tikslas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje branduolinės saugos sistemoje būtų nustatytas reikalavimas branduolinius įrenginius projektuoti, jiems parinkti aikštelę, juos statyti, perduoti eksploatuoti, eksploatuoti ir nutraukti eksploatavimą taip, kad būtų išvengta avarių, o įvykus avarijai jos padariniai būtų mažinami ir būtų išvengiama:

- a) ankstyvo radioaktyviųjų medžiagų išmetimo į aplinką, kai už branduolinio įrenginio aikštelės ribų reikėtų taikyti avarines priemones, tačiau nebūtų pakankamai laiko tas priemones įgyvendinti;
- b) didelio radioaktyviųjų medžiagų išmetimo į aplinką, kai reikėtų imtis apsaugos priemonių, kurių taikymo vietos arba laiko nebūtų galima riboti.

2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje būtų nustatyta reikalavimas, kad 1 dalyje išdėstytas tikslas:

- a) būtų taikomas branduoliniams įrenginiams, kurių statybos licencija pirmą kartą suteikta po 2014 m. rugpjūčio 14 d.;
- b) būtų naudojamas kaip esamų branduolinių įrenginių pagrindai praktiškai įmanomų saugos patobulinimų įgyvendinimo tinkamu laiku standartas, be kita ko, atliekant 8c straipsnio b punkte nurodytus periodinius saugos persvarstymus.

*8b straipsnis***Branduolinių įrenginių branduolinės saugos tikslo įgyvendinimas**

1. Kad pasiektų 8a straipsnyje nurodytą branduolinės saugos tikslą, valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje būtų nustatytas reikalavimas, pagal kurį, tais atvejais, kai taikoma pakopinė apsauga, ji būtų taikoma siekiant užtikrinti, kad:

- a) būtų kuo labiau sumažintas ekstremalių išorinių gamtinių ir netyčinių žmogaus sukeltų pavojų poveikis;

▼ M1

- b) būtų užkirstas kelias veikimo anomalijoms ir sutrikimams;
- c) veikimo anomalijos būtų kontroliuojamos, o sutrikimai aptinkami;
- d) projektavimo duomenų sąvade numatytos avarijos būtų kontroliuojamos;
- e) rimtos sąlygos būtų kontroliuojamos, įskaitant avarijų plitimo prevenciją ir rimtų avarijų padarinių mažinimą;
- f) būtų įdiegtos 8d straipsnio 1 dalies reikalavimus atitinkančios organizacinės struktūros.

2. Kad pasiektų 8a straipsnyje nustatytą branduolinės saugos tikslą, valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje būtų nustatytas reikalavimas, pagal kurį kompetentinga reguliavimo institucija ir licencijos turėtojas imtųsi priemonių veiksmingai branduolinės saugos kultūrai skatinti ir stiprinti. Tos priemonės visų pirma apima:

- a) valdymo sistemas, kuriose deramas prioritetą teikiama branduolinei saugai ir skatinamas visų lygių darbuotojų bei vadovų gebėjimas kvestionuoti atitinkamų saugos principų ir praktikos veiksmingą užtikrinimą ir laiku pranešti apie saugos problemas, laikantis 6 straipsnio d punkto;
- b) licencijos turėtojo priemonės, pagal kurias registruojama, vertinama ir dokumentuojama vidaus ir išorės saugai svarbi eksploataavimo patirtis;
- c) įpareigojimą, kad licencijos turėtojas praneštų kompetentingai reguliavimo institucijai apie įvykius, kurie gali daryti poveikį branduolinei saugai, ir
- d) švietimo ir mokymo priemonės pagal 7 straipsnį.

*8c straipsnis***Pradinis įvertinimas ir periodiniai saugos persvarstymai**

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje būtų nustatyti šie reikalavimai:

- a) visais atvejais, kai suteikiama licencija branduoliniam įrenginiui statyti arba branduoliniam įrenginiui eksploatuoti, ji turi būti grindžiama tinkamu branduolinio įrenginio aikštelės ir paties branduolinio įrenginio įvertinimu, apimančiu branduolinės saugos įrodymą pagal nacionalinius branduolinės saugos reikalavimus remiantis 8a straipsnyje išdėstytu tikslu;

▼ **M1**

- b) licencijos turėtojas, kurio reguliavimo kontrolę vykdo kompetentinga reguliavimo institucija, turi sistemingai ir reguliariai pakartotinai (bent kas dešimt metų) įvertinti branduolinio įrenginio saugą, kaip nustatyta 6 straipsnio c punkte. To pakartotinio saugos įvertinimo tikslas – užtikrinti, kad būtų laikomasi galiojančio projektavimo duomenų sąvado; atliekant šį įvertinimą nustatoma, kokių reikia tolesnių saugos patobulinimų, atsižvelgiant į senėjimo klausimus, eksploataavimo patirtį, naujausius mokslinių tyrimų rezultatus ir tarptautinių standartų pokyčius, vadovaujantis 8a straipsnyje išdėstytu tikslu.

*8d straipsnis***Avarinė parengtis ir reagavimas branduolinio įrenginio aikštelėje**

1. Nedarant poveikio Tarybos direktyvos 2013/59/Euratomas⁽¹⁾ nuostatomis, valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje sistemoje būtų reikalaujama, jog avarinės parengties ir reagavimo branduolinio įrenginio aikštelėje organizacinė struktūra turi būti nustatyta aiškiai paskirstant atsakomybę ir numatant licencijos turėtojo ir kompetingų valdžios institucijų bei organizacijų veiklos koordinavimą, atsižvelgiant į visus avarinės situacijos etapus.
2. Valstybės narės užtikrina pagal nacionalinę sistemą reikalaujamos avarinės parengties ir reagavimo branduolinio įrenginio aikštelėje nuoseklumą ir tęstinumą, palyginti su kitomis avarinės parengties ir reagavimo priemonėmis, reikalaujamomis pagal Direktyvą 2013/59/Euratomas.

2a SKYRIUS

EKSPERTINIAI ĮVERTINIMAI IR ATASKAITŲ TEIKIMAS*8e straipsnis***Ekspertiniai įvertinimai**

1. Valstybės narės ne rečiau kaip kartą per dešimt metų imasi priemonių, kad būtų atliekamas jų nacionalinės sistemos ir kompetingų reguliavimo institucijų periodinis savo veiklos įvertinimas, ir paprašo atlikti atitinkamų savo nacionalinės sistemos dalių ir kompetingų reguliavimo institucijų tarptautinį ekspertinį įvertinimą, siekdamas nuolat gerinti branduolinę saugą. Tokių ekspertinių įvertinimų, kai jie būna parengti, rezultatai pateikiami valstybėms narėms ir Komisijai.
2. Valstybės narės užtikrina, kad koordinuotai:
 - a) būtų atliktas nacionalinis įvertinimas, remiantis konkrečia tema, susijusia su atitinkamų jų teritorijoje esančių branduolinių įrenginių branduoline sauga;
 - b) visos kitos valstybės narės ir Komisija stebėtojos teisėmis būtų kviečiamos atlikti a punkte nurodyto nacionalinio įvertinimo ekspertinį įvertinimą;
 - c) būtų imamasi tinkamų tolesnių priemonių, susijusių su atitinkamomis ekspertinio vertinimo proceso išvadomis;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas (OL L 13, 2014 1 17, p. 1).

▼ M1

d) kai parengiami rezultatai, būtų skelbiamos pirmiau minėto proceso atitinkamos ataskaitos ir jo pagrindiniai rezultatai.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įdiegtos priemonės, kad pirmąjį teminių ekspertinių vertinimų būtų galima pradėti 2017 m., o vėlesni teminiai ekspertiniai vertinimai galėtų būti vykdomi bent kas šešerius metus po tos datos.

4. Jeigu įvyksta avarija, dėl kurios susidaro padėtis, kai reikia taikyti avarines priemones už branduolinio įrenginio aikštelės ribų arba plačios visuomenės apsaugos priemones, atitinkama valstybė narė užtikrina, kad be nederamo delsimo būtų paprašyta atlikti tarptautinį ekspertinį įvertinimą.

▼ B*9 straipsnis***Ataskaitų teikimas****▼ M1**

1. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitą pirmą kartą ne vėliau kaip iki 2014 m. liepos 22 d., o po to – ne vėliau kaip iki 2020 m. liepos 22 d.

▼ B

2. Remdamasi valstybių narių ataskaitomis, Komisija pateikia ataskaitą Tarybai ir Europos Parlamentui apie pažangą, padarytą įgyvendinant šią direktyvą.

▼ M1

▼ B

3 SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*10 straipsnis***Perkėlimas į nacionalinę teisę**

1. Valstybės narės iki 2011 m. liepos 22 d. priima ir įgyvendina įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus įgyvendinti šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

▼ M1

1a. 6, 8a, 8b, 8c ir 8d straipsnių perkėlimo į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo įpareigojimai netaikomi branduolinių įrenginių neturinčioms valstybėms narėms, nebent jos nuspręstų pradėti kokią nors su branduoliniais įrenginiais, kuriems taikomas licencijavimas, susijusią veiklą jų jurisdikcijoje.

▼ B

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų ir visų jų vėlesnių pakeitimų tekstus.

▼B

11 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

12 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.